

Хатинка на курячих ніжках

Мальва раптом зрозуміла, що падає. Це тривало якусь мить, але за неї вона встигла подумки mocno вилаятися, послати далеко-далеко Ладу й боляче стукнутися при приземленні.

При падінні сильно забила коліно на правій нозі, потім необачно перечепилася через щось і лягла пластом. У вухах гуділо, наче щойно спустилася з гір. У правиці міцно затиснута дримба Лади, у лівиці — чорна земля впереміш із травою. Підвела очі. Погляд втупився в гладінь води, яка мирно плюскотілась перед самим носом. Протилежний берег водойми не проглядався. Принаймні з положення лежачи. Шалено захотілося пити. Придушила в собі це бажання. Вона ж не знає, де вона тепер і чи можна з цієї калабані пити. Тож... Спрага зачекає. Взагалі-то при переміщенні вона замовляла потрапляння у світ Ягільки, та добре знала й інше: нерідний варган не завжди слухається чужака і може трохи хибувати. Сіла, варган Лади повісила на шию, поруч зі своїм. Відчула пекучий біль у нозі. Перевела очі на забите місце. Якусь мить розглядала роздерте коліно. З нього цебеніла кров. Втомлено вилаялася:

— А бодай побила нагла година ті переміщення з чужими ключами. Ледве не вбилася. Болить, зараза.

Подумала, що добре буде принаймні промити рану. Не отрута ж у водоймі... Хоча... А це вона зараз перевірить.

Обережно засунула палець у воду. Кілька секунд незмигну дивилася на нього. Чого вона чекала? Що відсохне чи просто згорить. Від тих світів хтозна-чого можна чекати. І сірчаної кислоти в ріці замість води теж. Палець залишався мокрим. Отже, усе гаразд? А втім, облизнути його не ризикнула. Кров з рани продовжувала литися, нога в коліні набрякла та боліла. Схоже, добряче забила. Може, навіть тріщина. Хоч на ній усе гоїлось, як на собаці, але і на це потрібен час. А часу багато навряд чи вона має. «От розтелепа! Нездарисько! Ти ж умієш падати. Розслабилася вона, б...» Вчасно прикусила язика. Звичні вирази зі світу Єдиного Бога вирішила тут не вживати. Хтозна, як вони себе зараз поведуть. Розтрощеної ноги поки досить. Зачерпнула води і зачала омивати рани. Очі здивовано округлилися, наче дві тарелі. Вода не просто змивала та зупиняла кров, вона забила біль та на очах загоювала розсічене коліно.

— Тю. Нічогенька така водиця у цій криниці. Цікаво-цікаво, куди ж мене занесло?

Звелася на ноги. Присіла пару разів. Нічого не боліло, лишень у голові трохи макітрилося. Піщаний берег, подекуди мушлі, кольорові камінці під ногами. Неподалік здоровенна сіра каменюка заляпана кров'ю. Об неї, очевидно, вона й довбанулася під час падіння. Ні комашні, ні, тим паче, чогось більшого зі звірини поруч не видно. Втупилася в жмут зеленої трави та жменьку чорнющої землі, які дивовижею виглядали на піщаному березі.

— Цікаво. Довкола пісок. Звідки тоді взялися в моїх жменях земля і трава? Чи не від того місця, звідки я летіла?

Озирнулася. За пару метрів від неї височіла круча. На її вершечку росла трава.

«Оце тобі, дівко, пощастило з приземленням, — сказала сама собі. — Могла не тільки ногу забити, тут і в'язи скрутити раз плюнути».

Зліва від кургану, поміж кучерявого верболозу, який чітко розмежував зону піску та зону землі, угледіла стежку. Отже, сюди інколи хтось таки спускається, якщо стежка є. Угорі над кручею весело пурхали малі пташки, літала комашня, яскраві метелики. А на піщаному березі, де зараз стояла Мальва, відчувалося якесь умертвіння. Жодного натяку на щось живе, і тільки ледаче плюско-тіння води порушувало тишу. Інтуїтивно розчовпала, що має звідси якнайшвидше забиратися. Вода, може, і зцілює рани, але це точно не боржомі. Пити її не можна й перебувати тут надто довго небезпечно. Але вимити обличчя та руки вона таки зможе чи ні? Рана на нозі зцілена, і сама вона досі жива.

Присіла над водою, добряче їх вимила. Скинула оком на дзеркальну гладінь озера. З нього на неї дивилося замучене замурзане дівчисько. Зачерпнула води, обличчю геть не зашкодить вмивання. До того ж якщо освіжити лице, то мо' і пити менше хотітиметься. І взагалі, а чи не скупатися їй? Подумала про мертвий піщаний берег та живу зелену траву на кручі. Так і стояла, нагнувшись та спостерігаючи, як між пальцями витікає вода.

— Оце правильне рішення, дівчино. Не треба без наглої потреби чіпати цю воду. Ному зцілила і відійди. До обличчя краще її не пхати. Зрештою, люба моя, і довго залишатися біля цієї води не варто.

Хрипливатий жіночий голос линув від кручі. Випросталася, повернула на звук голову. На кручі стояла жінка. Мальва не могла її добре роздивитися. Сонце висіло у пані над головою, і дівчина розгледіла лишень силует,

вбраний у щось довге. Голова жінки була запнута хустиною.

— Привіт! Ти хто? — крикнула Мальва жінці.

— Ходи сюди, поговоримо і познайомимось. Я тут живу і все про це місце знаю. Стежку бачиш? Йди нею. Вона тебе простісінько до мене виведе. Але йди обережно, не наступи на змію. Їх в чагарниках багато. І це їхня домівка. Ти ж лишень гостя і до того ж незвана, тож поведься чемно.

Жінка, не чекаючи відповіді, розвернулася та щезла так само швидко, як і з'явилася.

Мальва зітхнула. Хмикнула здивовано і пішла стежиною. Пам'ятаючи про змії, які тут живуть.

Кілька разів ледве серце не стало, коли її ногою, наче звичайною дорогою перекочувалося бридке тіло плазуна. Тоді завмирала, старалася навіть не дихати. Змії були величезні, гладкі. Загубі, як її рука. А один раз краєм ока навіть помітила щось взагалі жахливе: поруч зі стежкою поміж чагарників повзла вниз ціла колода. Мальва здогадувалася, що то теж змія, але перевіряти, чи се так, не стала. Просто увімкнула швидкість та посилила пильність.

Щойно вийшовши з тіні верболозу, Мальва опинилася посеред степу. Принаймні їй так здавалося. Буяння трав, куди оком не кинеш. А запахи? Так міг пахнути тільки степ — цілюще, натхненно і жагуче. Ковила торкалася ніг, легкий вітерець куйовдив її своїми м'якими руками, і вона вигиналася під тими пестоцями, наче зваблива жінка в танці. Стріпнула з себе це видіння. На неї тут чекали. Неповдалік стояла жінка, а біля ніг її сидів чи то пес, чи то вовк. Махнула Мальві рукою, покликкала до себе. Дівчина ще раз озирнулася на річку. Згори та

здавалася чорною та непривітною. Піщаний берег жовтою лінією відділяв чорноту від буйства фарб, котрі починалися з кручі. Другого берега ріки й звідси видно не було. «Мабуть, море», — подумала Мальва.

— Йменням Сварожого кола вітаю тебе, безсмертна. — Жінка легко вклонилася, щойно Мальва наблизилася до неї.

Мальві на мить здалося, що пес-вовк їй теж вклонився.

— Мене звати Ягілка, — не чекаючи відповіді на своє привітання, знову озвалася жінка. — А це, — вона кивнула в бік собаки, — Симаргл. Він спостерігає. Добрий собака. Справжній друг. А ти щось забарилася, любонько! Я тебе давненько піджидаю. Тільки я тебе вдома чекала, а тебе ось куди закинуло. Добре, що Симаргл у мене уважний і нагодився вчасно. Він й повідомив, куди тебе ключем перекинуло. Чужий ключ, так?

Мальва кивнула. Вона поки не знала, що їй казати. Тому мовчки відповідала та розглядала уважно жінку. Висока, красива, чимсь схожа на Птаху. Може спокійною манерою вести розмову, некваплива й граційна. Зрештою, їй віком ближча до Птахи, аніж до Лади. Лада все ж видавалася трохи старшою. Можливо, не так зовнішньо, як зрілістю в очах.

— Йменням Сварожого кола і я вас вітаю, пані Ягілко! Мене звати Мальва, — врешті скоромовкою видавила з себе.

— Я знаю, що ти Мальва, — кивнула Ягілка. — Я багато чого про тебе знаю.

— Лед і Полель розповіли? — перепитала Мальва.

— Не тільки, — хитро примружилася жінка.

— А де я? — не вгавала Мальва.

— Як це де? У тридев'ятому царстві, у тридесятому государстві... Чи як у ваших казках це місце величають? Якщо по-справжньому — це Порубіжжя.

Жінка говорила м'яко та спокійно. Хрипливатий голос не псував доброго враження від її вимови. Вбрана у світлі одежі. Білосніжна сорочка аж до землі, біла крайка, яка обхоплювала ту сорочку, біла плахта, білосніжна хустина з червоними ружами, по-чудернацькому на голові зав'язана.

— Пору... що? — перепитала для годиться Мальва.

— Порубіжжя. Світ між світами, — спокійно пояснювала жінка.

— Хм, цікаво! — хмикнула Мальва. — Тобто ваш світ — то поріг? І з нього можна втрапити будь-куди, навіть туди, куди мені найдужче треба?

Ягілка посміхнулася.

— Не зовсім так. Порубіжжя — це межа між світом живих та світом мертвих.

— Ого! — тільки змогла видавити з себе Мальва.

І згадала слова Леда: «Ягілка-Яга — се хранитель межі, котра існує між світом живих і світом мертвих, між Явою й Навою. Це жінка, яка водночас і жива, і мертва. Однією ногою, із крові та плоті, — вона поки що у світі живих, а іншою, кістяною, без плоті, вона може перебувати і по той бік життя. Вона провідник між світами». То ось які світи мав на увазі Лед! А вона ж думала... Мальва зацікавлено оглядала Ягілку. Ледів опис зовнішності Яги-Ягілки був багатообіцяючим, як і дитячі казки, котрі розповідали про страшну бабу Ягу моторошні поголоски. Мальва знову хмикнула. Ягілка виглядала навіть дуже нормальною. Ніяких тобі кістяних ніг, кривого носа та гнилих зубів. Очевидно, легенди та жахлики любили не тільки смертні.

— Що ти так на мене дивишся, любонько? — трохи розгублено перепитала Ягілка.

— Та так, нічого. Хотіла запитати про ту водойму, що під кручею плюскочеться, — відразу знайшлася Мальва, — то озеро чи море?

— То не озеро і не море. То Мертва ріка, — відповіла Ягілка.

— Що? Ну ніфіга собі. Ще одна Мертва ріка. Я бачу, з фантазією в безсмертних світах не альо... Треба ж... Ой, вибачте, не втрималася. — Мальва вкусила себе за язика, пообіцяла ж собі більше не провокувати долю та не вживати неправильних слів.

— Що значить ще одна? Це єдина, справжня Мертва ріка, через яку у світ Мертвих, до Наві, переправляються покійники, — трохи ображено говорила Ягілка.

— Ой, та невже? Ще скажіть, що ту річку Стіксом чужинці називають, а десь поблизу в куцах човен заховано і старий Харон його стереже, — реготнула Мальва. Думаючи, що її таки розігрують.

— Ніякого Харона тут немає. І Стіке протікає в іншому місці, любонько. Щоб побачити невидиме, потрібно стати невидимим, — роздратовано відповіла Ягілка.

— О, так, звісно! І ви натякаєте, що правду можна дізнатися лиш по смерті? А ще кажуть, що мене зрозуміти важко, коли говорю, — буркнула невдоволено Мальва. Світи завжди розмовляли натяками, уже мала б до цього звикнути.

— Тобто? — не второпала сказаного Ягілка.

— Та нічого-нічого, не партесья, тобто не переймайтеся, — відразу поправила себе і додала: — З човном усе зрозуміло. У вас він човен-невидимка. А з тим, хто переправляє, як бути? Харона ви не знаєте. Отже, ви це

робите, так? Чи не ви часом переправляєте душі через ріку в інший світ?

Ягілка уважно вивчала Мальву. Важко їй буде з тою дівкою. Питає забагато.

— Я не казала, що Харона не знаю. А з переправою... Усе залежить від того, кого доводиться переправляти.

— О, так. І якщо я запитаю, кого переправляєте ви, а кого Харон, то ви, звичайно, не відповісте і скажете, що мені потрібно померти, щоб самій все побачити — це так? — Ягілка мовчала. Мальва продовжувала: — І, очевидно, що, коли я запитаю, яку плату за те, щоб переправитися, має дати мандрівник, ви також не скажете?

— Чому ж? Скажу. Плата звичайна — совість.

— Як це? — не зрозуміла Мальва.

— А так це. — Ягілка уважно дивилася в очі Мальви, наче щось для себе вирішувала. Тоді посміхнулася і додала: — Любонько, забагато знати шкідливо для здоров'я. Давай домовимся: деякі питання краще залишити на потім, сама отримаєш відповіді, коли стане на порі. От зараз у твоїх очах читаю ще кілька запитань. Наприклад, чим відрізняється оця Мертва ріка від Мертвої ріки світу твого батька, так?

Мальва ствердно кивнула.

— Мертва вода буває різною. Ось візьмімо воду з джерела Чорнобогового. Темним вона не шкодить. І тобі вона теж лиха не заподіє, тому що ти походиш з рідни великих темних і твоя кров тебе береже. Та якщо смертний чи якась тварина скуштує хоч краплю її або рослину нею полити, то... Це миттєва смерть. Однак, якщо цією водою тільки скропити рани на тілі, то вони вмить загояться. Тому вода з Чорнобогового джерела майже мертва.